

V tomto roce oslavujeme 200. výročí narození zakladatele genetiky, Johanna Gregora Mendela. Kdyby žil, určitě by ho překvapilo, kam pokročil výzkum a vývoj jeho oboru nebo že genetické experimenty lze propojit s uměním. Příkladem toho je aktuální instalace mezioborového projektu studentky Masarykovy univerzity Anety Chatzigeorgiu s názvem Bioart, jehož vystavení v Galerii Edíkula iniciovala Filozofická fakulta MUNI, čímž se hlásí k letošním oslavám Mendel200.

ANETA CHATZIGEORGIU 22. 9. – 23. 10. 2022

Aneta Chatzigeorgiu (*1998, Znojmo) v současné době studuje druhý ročník magisterského oboru Teorie interaktivních médií na FF MUNI. Její zájem o přírodní vědy ji ale v předchozích letech zavedl ke studiu na První lékařské fakultě Univerzity Karlovy, kde strávila jeden rok. Ráda propojuje vědeckou činnost s uměleckou, snaží se nalézt nové využití materiálu, provádí experimenty a vytváří interdisciplinární díla s přesahem přírodních věd do umění. O BioArtu se dozvěděla během svého bakalářského studia na FF MUNI. Jejím dalším projektem bude práce s extracelulárními tekutinami a tkáňovými kulturami.

Bioart. Případ metamorfózy vlasového stvolu

Vystavená instalace Bioart. Případ metamorfózy vlasového stvolu prezentuje výsledky stejnojmenné bakalářské práce, ve které autorka nevšedně zkřížila genetický experiment s BioArtem. Hlavní otázkou, kterou se zabývala, byl výzkum možností dalšího využití vlasového stvolu přeměněného na popel. Použití popelu v umění je známo již od nepaměti, autorka se ale v duchu BioArtu zajímala především o mísení lidské genetické informace s DNA rostliny a pracovala s popelem ze svých vlastních vlasů. Poukazovala tím na možnosti předání genetických informací mezi lidským a rostlinným organismem, které jsou i přes svou zdánlivou odlišnost geneticky velmi blízké a lze je snadno kombinovat. Nebyl to ovšem jediný výstup její práce. Zabývala se také propojením softwarové a lidské genetické informace při výrobě 3D tiskového modelu, který lze vidět jako ústřední vystavený objekt aktuální instalace.

Tvar pro 3D tisk, připomínající dvoušroubovici DNA, nebyl vybrán náhodně. Jeho východiskem bylo křestní a rodné jméno autorky, jehož písmena očíslovala a nechala zpracovat náhodným číselným generátorem, který z jejího jména vybral písmena GCTA. Ty pak zadala do tabulky Amerického standardního kódu pro přeměnu informací, čímž získala binární kód (informaci složenou z jedniček a nul), ve kterém v tabulkách propojila jedničky, z čehož vyšel tvar připomínající dvoušroubovici DNA. Ten následně nechala vytisknout v 3D tiskárně z hmoty obohacené jejím vlasovým popelem. Vzniklo tak unikátní propojení softwarových operací, neživé hmoty pro 3D tisk a části lidského organismu, včetně autorčiny sociální i genetické identity.

Součástí instalace jsou také dvě baňky zavěšené nad modelem, v jedné je vlasový popel autorky, ve druhé lze vidět květy vzácné odrůdy růže Herzogin Christiana (z rodu Perfume). Celý proces výroby jemného a vstřebatelného popelu dokumentují vystavené fotografie. Ukazují rovněž autorčin pokus o pěstování růže Herzogin Christiana mimo skleník, kterou autorka speciálně vyživovala suspenzí z jejího vlasového popelu a své uriny. Růže nakonec vykvetla, což v našich klimatických podmínkách není časté. Z jejích květů potom autorka vyrobila růžový olej, ze kterého udělala tělový peeling s příměsí vlasového popelu.

Inspirací pro tuto práci experimentující s kombinováním genů odlišných organismů nebyly jen autorčiny vyučující, teoretici a tvůrci BioArtu nebo Johann Gregor Mendel, ale také její vlastní pokusy s kremačním popelem, které dělala již na střední škole. Především se ale snažila dokázat, že z odpadního materiálu, který již považujeme za mrtvou nepotřebnou hmotu, lze vytvořit něco nového, využitelného, krásného a vdechnout tomu tak další život.